

KATOLIŠKI GLAS

TAXE PERÇUE TASSA RISCOSSA	GORIZIA ITALY	34170 GORIZIA - TELEFONO 0481 - 533177 - DIRETTORE RESPONSABILE: MONS. MOČNIK FRANCESCO - REGISTR. TRIBUNALE DI GORIZIA N. 5 DEL 28 - 01 - 1949 - SPEDIZIONE IN ABBONAMENTO POSTALE - GRUPPO 11/70% AUTORIZZAZIONE DIREZIONE PROVINCIALE P. T. DI GORIZIA SETTIMANALE - REDAZIONE E AMMINISTRAZIONE: RIVA PIAZZUTTA, 18	UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trieste - Trst - Tel. 040 - 414646	Riva Piazzutta, 18 - 34170 GORIZIA - GORICA Tel. 0481 - 533177 - Telefax 533177 Poštni t/rn 11234499 Tel. 040 - 414646
-------------------------------	------------------	---	---	---

Ob spominu na bazoviške žrtve Obnovljena deželna koalicija

(Bazovica, 6. septembra 1989)

Zamislimo se, kako potujemo po poti narodove življenja, ki nam ga je začrtal Stvarnik.

Hotel bi vas pri življenjskem načrtovanju spomniti le na eno samo božjo zapoved: Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji. Zakaj omenjam to zapoved, ki jo je, vklezano v kamnito ploščo, prinesel že pred davnimi leti izraelski voditelj Mojzes s Sinajske gore?

Mislim, da se včasih premalo zavedamo, da je v teh besedah vključena tudi zapoved ljubezni do svojega naroda, do svojega rodu. Bog ni zapovedal spoštovati samo svojih staršev, ampak tudi svoje dede, svoje porenke, z eno besedo svojo domovino. V to dediščino pa spadajo materin jezik, verska izročila, krščanski običaji in navade. Življenje v družbi se sicer spreminja, marsikaj je postalo zastarelo, kar je bilo nekoč veljavno. So pa stvari, ki nikoli ne zastarijo. In mednje spada tudi božja zapoved: ljubi svoj narod.

LJUBI SVOJ NAROD

Zato je prav, da premislimo kot pripadniki slovenske manjšine, če božjo zapoved prav izpolnjujemo. Pri tem moramo ovrednotiti naše uspehe, uskladiti svoje želje s stvarnostjo, zlasti pa se zamisliti nad neuspeli in težavami in kako jih premostiti.

K takemu razmišljanju nas vabi tudi današnji spomin na dogodek izpred mnogih let. Pri sv. maši smo molili za štiri primorske mladeniče, za Bidovca, Marušiča, Miloša in Valenčiča, ki so leta 1930 padli na bazoviški gmajni pod fašističnimi strelci. To so bili prvi na smrt obsojeni uporniki proti fašizmu sredi Evrope. Pred puške jih je poslalo posebno sodišče, ki jim je izreklo krvavo kazen pod obtožbo upora proti takratnemu državnemu redu.

Sodišče je hotelo s svojo razsodbo dokazati, da so to ljudje iz obrobja življenja. Če pa dosledno vzamemo krščansko ljubezen do svojega naroda, njihov upor lahko sodimo tudi drugače. To so bili bojovníki za narodove pravice v dobi zatiranja naše besede, ko je fašizem zapisal naš narod smrti, ko je uničeval kulturne, gospodarske, prosvetne in druge dobrine tukajšnjih Slovencev.

Takratna fašistična družba je prezrla krščansko zapoved ljubezni do svojega naroda, oziroma ji je dala veljavo samo zase, ne pa za druge, zlasti ne za Slovence, ki so po prihodu Italije v te kraje bili vključeni v novo državo.

ZGLEDE NASIH DUHOVNIKOV

Predolgo bi bilo sedaj naštevati, kako je Cerkev nastopala v tem primeru. To je zgodovina. Lahko pa rečemo, da so naši duhovniki vsi kot eden stali neomajno na strani preganjanega naroda. Svetla so imena tedanjih braniteljev naših krščanskih neodtujljivih pravic, npr. msgr. Ukmar v Trstu, nadškof Sedej v Gorici in Ivan Trinko v Beneški Sloveniji. Njihovo zadržanje lahko tudi spoznamo iz zapisanih besedil.

V najtežjem položaju so bili slovenski verniki v Benečiji. Niso imeli slovenskih šol, ne družtev in tudi slovenskih duhovnikov ni preostajalo. Ko je bila slovenska beseda do kraja izrinjena iz javnega življenja, je njihov duhovni vodja bogoslovni profesor, pisatelj in pesnik Trinko dejal svojim ljudem:

»Človek, ki zameta svojo narodnost in svoj jezik, nima lastne osebnosti, nima značaja, ne časti ter dela krivice sami naravi. Kakor ta vsakemu določil starše, tako ga tudi postavi v določeno narodno skupnost. Sveta dolžnost je skrbeti, da si ohranimo svojo narodnost in svoj jezik.

Nobena posamezna oblast nima pravice poseči po tem našem zakladu, če ga sami ne zametamo.

Sam Bog nam je dal nedotakljivo pravo braniti ga proti kakršnemu koli nasilju

in braniti ga moramo kakor svojo osebnost. S tem ne rušimo ne zakonov, ne reda, ne tujih pravic. Ne delamo škode nikomur in ne ustvarjamo nikakršnih nevarnosti.«

V luči teh besed postane lik bazoviških žrtev še bolj svetel. Nihče ga ne more poteptati, nihče izrabljati. Vsakemu pa je le lahko v opomin tudi danes, kako naj se ravnamo v podobnih zadevah. Krščanski nauk je dovolj preprost in jasan, da ga lahko vsakdo razume.

HUDI ČASI

Bazoviški junaki so bili prvi, ne pa edini, ki so žrtvovali življenje za svobodno rast našega naroda. Za njimi so se zvrstili še mnogi drugi, zlasti v zadnji svetovni vojni, ko je trpel ves narod pod težo vojnih grozot.

Boj je bil težak in je prav, da se ob 50-letnici začetka vojne spomnimo tudi na te čase, predvsem zato, da bi se nikoli več ne povrnili in da bi mladina znala ceniti vrednote, ki dajejo trdni temelj narodovemu obstoju in mednarodnemu sožitju.

Ko sedaj po mnogih letih pregledujemo rezultate, uspehe in neuspehe teh zgodovinskih dogajanj, lahko rečemo: Hvala Bogu, da smo obstali, da naš narod ni izginil, da je kljub hudim političnim in ideološkim zmešnjavam in pritiskom tujih sil ohranil svojo bitnost in v veliki meri tudi vernost. Dosegli smo svobodo, ne pa vseh svojih pravic.

BOJ SE VEDNO TRAJA

Z vseh strani pritiskajo na nas in vsi bi nam radi dokazovali, da jih ogrožamo, da smo jim napoti, da naj se jim priljučimo, umaknemo, izginemo. Če se kje godijo krivice, smo mi tisti, ki smo na hudobni strani. Stara Ezopova basen o jagnjetu, ki je volku kalilo vodo in mu bilo v napoto, je zgleden dokaz v zgodovini teh krajev.

In vendar so božji načrti, čeprav skrivnostni, dovolj jasni. Bog je ustvaril ljudstva, da bi ga v svojem jeziku molila in oznanjala njegovo slavo, pravi psalmist. Vsak, še tako majhen narod, ima v božjih načrtih svojo veljavo, svoje mesto pod soncem, bi lahko dejali. Tako je Bog tudi za naš narod določil njegovo nalogo. Včasih je treba v tišini prisluhniti klicu, kakšne dolžnosti nam nalaga Bog. Ta klic je dostikrat pri mnogih preslišan. Če ga presliši ves narod, je nevarnost, da narod zaide na stranpoti in se izgubi. Drugi stopijo na njegovo mesto in le zgodovina omenja še njegovo ime. Takih primerov je dosti. Bog ne da, da bi tudi slovenski narod prištevati kdaj mednje.

IVAN ARTAC

Andreotti in Marković sta se sestala

V nedeljo, 17. septembra, sta se sestala v Istri predsednik italijanske vlade Giulio Andreotti ter predsednik vlade FLRJ Ante Marković v spremstvu zunanjih ministrov De Michelisa in Lončarja. Italijansko zastopstvo je z letalom prispelo na letališču v Portorožu, nakar so se podali na razgovore v Umag, Bujte ter Piran. Iz tiskovnih poročil ter iz razgovorov s časnikarji izhaja, da so bili razgovori zelo koristni za obe strani, posebno za Jugoslavijo, ki je dobila zagotovila za učinkovito gospodarsko pomoč. Pa tudi obe narodni skupnosti, slovenska v Italiji ter italijanska v Jugoslaviji, sta bili predmet razgovorov in obetov.

Ghedafijeve kamele

Na srečanju neuvrčenih držav v Beogradu je libijski poglavar Ghedafi pripeljal s sabo pet kamele, da se je hranil z njih mlekem, ter 16 žena za kratek čas.

Deželni svet Furlanije-Juljske krajine ima spet vlado. Po dolgotrajni krizi je bila obnovljena šeststrankarska koalicija, ki jo sestavljajo Krščanska demokracija, socialisti, socialni demokrati, republikanci, liberalci in Slovenska skupnost. Novosti pa je več. Ob politični večini, ki ima odgovornost za vodenje dežele, je tokrat še programska večina, h kateri sta pristopili Lista za Trst in zelena lista z znakom marjetice. Sporazum o programu nove večine pa vsebuje obvezo o reformni deželni volilni zakon in pa notranjega pravilnika deželnega sveta, da bi se zmanjšala strankarska razsežnost. Rešitev tega košljivega vprašanja, ki seveda ogroža vse manjše stranke, pa je bila tokrat le odložena. Sporazum govori o potrebnosti reforme, ne pove pa, kako naj bi do nje prišlo. Stališča strank pa so glede tega zelo narazen.

V samem deželnem odboru in v vodstvu komisij ni prišlo do sprememb v porazdelitvi med strankami. Novost za zadeva liberalce, ki imajo predsednika deželnega sveta. Po novem naj bi ob polovici mandata obnavljali to funkcijo.

Vzroki krize še do danes niso povsem jasni. Po eni strani je želja socialistov po vse večjem utrjevanju oblasti in izrinjanju manjših sil, po drugi obračuni v samih večjih strankah za odborniška mesta. Program pa je bil vsekakor dopolnjen v več pomembnih točkah.

VPRAŠANJE ZAŠČITE

Program govori tudi o zaščiti slovenske manjšine. Tako je zapisano v sporazumu: »Večina ima za nujno, da se čimprej z zakonom reši vprašanje zaščite slovenske manjšine, in poziva vlado, naj nanovo pripravi poseben zakonski osnovek.«

Prepiri in prepirci v FLRJ

Poletni čas je mimo in prepirci ter prepirci v Jugoslaviji so se še bolj razvneli. Zadnje čase so se razširili tudi na Hrvaško. Sedaj ni več samo Slovenija tarča srbskih očitkov in častnikarskih napadov, temveč tudi Hrvaška. Hrvati so do sedaj bili dokaj mirni in se v spore med Srbijo in Slovenijo niso kaj dosti vmešavali. Zadnji mesec pa je drugače.

TUDI HRVATI SO POSTALI TARČA

Začelo se je s shodom-mitingom v Kninu. Tja so se pripeljali Srbi iz cele Bosne in mnogi iz Srbije. Praznovali so 600-letnico kosovske bitke. Toda prišli so s svojimi šovinističnimi gesli in četniško opravljani. Prišlo je do nekaterih incidentov s Hrvati. Sedaj pišejo hrvaški listi, da je bil takrat ubit na pragu svoje hiše v Vodica pri Šibeniku Zeljko Bosotin; ubil ga je Srb Stanko Milič, ki je na kninskem mitingu grozil, da bo Hrvate pobil. Enega je zares.

Ko je bila v Splitu tekma med beograjsko Crveno zvezdo in domačim Hajdukom, je prišlo do pretepanja med pristaja enega in drugega kluba.

Največji izziv Hrvatom je pripravil pisatelj Dobrica Čosić. Ta je italijanskemu dnevniku Il Tempo dal intervju. V njem trdi, da bi Istra in Zadar morala pripasti Italiji. To je ogorčilo vse Hrvate, posebno še Istrane. Istrski duhovniki, zbrani na srečanju v Hreljičih pri Pulji s škofom Bogetičem, so izdali protestno Izjavo, ki se končuje: »Hočemo, da se priznajo in spoštujejo hrvaške nacionalne pravice in suverenost Hrvatske.«

Glas koncila z dne 17. septembra komentira: »Stopenjevanje obtožb zoper katolištvo, Vatikan in hrvaški narod v nekaterih srbskih listih ne kaže na kake znake pomirjenja, nasprotno vedno bolj se večja. Seme prepira, ki so ga zasejali trije sejalcji Francuska 7 (sedež srbskih pisateljev), Srbska znanstvena akademija ter srbska pravoslavna Cerkev vedno bolj krepko raste.«

tek«. Sprva je veljal predlog, naj bi — spričo zahtev Liste za Trst, naj bi Slovence preštevali — razjasnili tudi stališče proti takim zahtevam. Socialisti pa, ki izredno podpirajo Listo za Trst, so zahtevali, naj se to ne omenja, ker bi pač otežkočilo pristop Liste k programski večini. Prišlo je do ostrih polemik, v katerih so ob predstavnikih Slovenske skupnosti izrekli jasna stališča proti pretevanju še krščanski demokrati, a tudi socialistični poslanec De Carli. Končno se je našla rešitev, da so v ločenem dokumentu deželni tajniki šestih strank politične večine jasno zapisali, da je nujen zaščitni zakon za Slovence; da je treba izvesti italijansko-jugoslovanske sporazume z vrha Andreotti-Marković, vključno z večjo pozornostjo do Italijanov v Jugoslaviji; da nasprotujejo vsakršnemu pretevanju Slovencev v Italiji in Italijanov v Jugoslaviji. To pa je velik uspeh, saj je nedvoumno stališče vladnih sil.

SLOVENSKA SKUPNOST

Slovenska skupnost ohranja v obnovljeni koaliciji predstvedstvo svetovalske komisije za šolstvo in kulturo, šport in rekreacijo, ki jo je že doslej vodil svetovalc Brezigar. Deželno tajništvo je izreklo ostro kritiko na račun socialističnega barantanja s slovensko problematiko. Od te stranke je tudi zahtevalo, naj umakne »veto« proti pristopu Slovenske skupnosti v koalicijo, ki upravlja tržaško pokrajino in občino. Glede volilnega zakona pa zahteva, da se — podobno kot v nekaterih drugih državah — upoštevata posebni položaj manjšin in temeljna pravica, ki jo imajo do političnega zastopstva.

Nato navaja primere: Ob 900-letnici barske škofije je dnevnik Borba objavil celo stran o tej škofiji, ne omeni pa, da je ta škofija katoliška. Nekdaj tajen dokument Srbske akademije znanosti, kako »povrniti Jugoslaviji srbski obraz«, je sedaj javen dokument in vodilo Miloševićevi politiki: Vsem narodom in narodnostim v državi »vrniti srbski obraz«. To je, znova vsiliti centralizem in srbsko nadvlado nad vsemi drugimi. Pa še trditve, da hrvaška republika namenoma onemogoča ekonomsko razvitost kninskega okrožja, češ da je srbsko. Vsemu temu pa da je kriv Vatikan, ki že od leta 1941 želi razdvojiti srbski narod, ker hoče, da preko Srbije razširi katolicizem do ruskih meja.

V SLOVENIJI

V Ljubljani so na Centralnem komiteju razpravljali o Popitovem odstopu. Ta se je sicer svobodno zagovarjal, a njegov zagovor ni nikogar prepričal, saj so soglasno sprejeli njegov odstop iz CK.

Isti komite je pretekli teden razpravljalo o popravkih k novi ustavi SRS. Nova ustava predvideva suverenost republike Slovenije, pravico do odcepitve in gospodarsko neodvisnost ter politični pluralizem.

Ti in še drugi popravki k republiki ustavi so izvali silno ostre napade v beograjskem tisku. Vendar slovensko partijsko vodstvo vztraja in ne odstopa od svojih predlogov. Iz ankete je razvidno, da uživa pri tem zelo veliko podporo slovenskega ljudstva.

»Festa dell'Unità«

V Genovi se je zaključila »Festa dell'Unità«. Trajala je štirinajst dni. Ob zaključku je tajnik Occhetto hudo kritiziral KD in njenega tajnika Forlanija, mežikal je pa socialistom. Načrti PCI so namreč povezati se s socialisti in ustvariti močno levico, ki bi prevzela vodstvo države ter porinila KD v opozicijo.

Slovenski svetovni kongres

V nekaterih javnih občilih v SR Sloveniji so bili objavljeni prispevki s poročili in komentarji o poteku »Drage 89«, v katerih je različno omenjena in komentirana tudi vest o pobudi za sklic Slovenskega svetovnega kongresa. Ker pa se v teh vesteh pojavljajo smiselne napake v poimenovanju kakor tudi v razumevanju bistva pobude, je Pripravljalni odbor izdal nekaj pojasnil. Glavna navajamo:

1. Nihče od predlagateljev ni mislil na to, da bi predlagana vseslovenska organizacija (SSK) nadomestila ali dopolnila tradicionalne slovenske študijske dneve, ki jih poznamo pod imenom »Draga«. Forum Drage je bil samo primeren kraj za obnovitev predloga in za začetek praktičnega dela.

2. Zamisel Slovenskega svetovnega kongresa nima ničesar skupnega z zamisljo nekakšnega vseslovenskega parlamenta. Izhodišče predloga za Slovenski svetovni kongres je potreba vsakega naroda, da si poleg svojih državnih institucij ustvari še paralelno in avtonomno neoblastno organizacijsko strukturo, ki se ne konstituira po kriterijih politične in svetovnonazorske diferenciacije kakor vsak pravi parlament, temveč po minimalnem konsenzu pripadnosti k istemu narodu in solidarnosti, ki iz priznavanja k taki pripadnosti izvira. Vseslovenski kongres torej ne bo niti v afirmativnem niti v opozicijskem razmerju do konkretne vsakovrstne oblasti v slovenski državi, temveč bo njegova skrb delo za ohranjanje in afirmiranje slovenskega naroda in njegovih posameznih pripadnikov po vsem svetu. Baza te strukture bodo območni odbori SSK, ki bodo v svojem delovanju popolnoma avtonomni. Pri osrednjem uradu Kongresa pa bodo delovale strokovne službe za posamezna področja povezovanja in informiranja.

3. Iz zgornjega jasno sledi, da je kraj vsakokratnega zasedanja Kongresa lahko le nevtralnno ozemlje zunaj take ali drugačne slovenske države, predvsem pa seveda kraj, kamor lahko pride vsak Slovenec.

Vinko Ošlak, tajnik odbora

Kakšne volitve hočemo

Nov skupni korak slovenske politične alternative

Slovenska politična alternativa je v sredo, 6.9.1989, uskladila svoje poglede prihodnjih volitev in skupščinskega sistema. Rezultat enotnega pogleda je poziv javnosti in pristojnim organom SR Slovenije: »Kakšne volitve hočemo.«

Alternativa zahteva jasen volilni sistem, enakopravno soudeležbo novih političnih organizacij pri pripravi zakona o volitvah, zakona o političnem združevanju in drugih dokumentov v zvezi z volitvami, uvedbo proporcionalnega sistema volitev v družbeno politični zbor, svobodno kandidiranje; sprejetje zakona o političnem združevanju pred volitvami, enake možnosti za nastopanje političnih organizacij v medijih itd.

Alternativa je te zahteve označila kot minimalne pogoje »za vsaj relativno svobodne in demokratične volitve« (glede na omejitve v zvezi z ustavi). Če ti pogoji ne bodo izpolnjeni, bo zahtevala alternativa referendum o ustavnih dopolnilih, ki bi uvajala neustrezen volilni sistem, omenja pa tudi možnost volilnega bojkota.

Po objavi »Majniške deklaracije« najavljata ta poziv alternative po poletnem zatišju vročo politično jesen. Pomembno je, da je to pot sodeloval tudi tisti del politične alternative, ki majniške deklaracije ni podpisal, na primer tudi Zveza socialistične mladine.

Alternativa je sklenila nadaljevati skupne pogovore. Poslej bodo vodili sestanke predstavnikov zvez in gibanj izmenjaje po abecednem redu. Osrednja točka naslednjega sestanka bo vprašanje, kako uveljaviti zahteve iz poziva v zvezi z volitvami.

V PROTITOKU

Normalno

Sobota popoldne, v Trstu. Ne vem po katerem naključju, a imam ves popoldan na razpolago. Odpravim se v mestno središče. Toplota ni še popustila, toda zelo vlažno je: naznanja se jesenski čas. V mestu je vse živo: mladina uživa zadnji konec tedna poletja, zadnja sobota pred začetkom pouka. Drevored XX. septembra, po domače Acquadoto: ob mizicah, po cesti, na pločnikih je vse polno najstnikov, ki se sladkajo s sladoledom ali osvežujejo s primerno pijačo. Čez nekaj dni vsi zopet v učilnice: nekateri v nove, drugi v lanske. Nekateri so za las ušli v septembrskem roku popravnim izpitom. Poglobitev znanja v šoli ni več normalna.

Nihče nima problema z denarjem. Očka je dal petdesettisočak za proslavo konca poletja, ali po vztrajnih prošnjah, za ljubi mir, ali, bolj verjetno, ker sam si ne postavlja vprašanja, kaj bosta sin ali hči z njim počela. Gotovo ga bosta potrošila, normalno. Kje pa? Ali v sladole-darni in pizzeriji, ali v disko klubu, ali v baru. Popolnoma normalni kraji.

Mladi so sproščeni, toda njihovi pogovori niso gosti in globoki. Raje se poslušajo glasbo, ki na ves glas prihaja iz parkiranih avtomobilov. Mladi imajo danes v veliki meri vsi avto: normalno.

Sproščeni so in samozavestni, toliko, da si marsikaj upajo: pravi »figonski« človek si mora marsikaj upati, drugače ni »Rambo«, ne izstopa. In če ne izstopa, kako te mlade oboževalke »nadlegujejo«? Pogovori so v glavnem usmerjeni v lah-kotno ljubezensko izzivanje: zakon življenja, normalno. Končujejo se poletne ljubezni in začenejo zimske: normalna sezonska ljubezen, brez odgovornosti. Samozavest: v kotu dva policista pišeta zapisnik, mlad človek se opravičuje starejšemu, ki mu razlaga nekaj, kar mladi ne bo nikoli razumel, normalni razmah med generacijami.

Mladi fant je ostrizen na kratko in nosi obleko iz jeans blaga, na nogah ima telovadne copate. Skoraj vsi so tako opravljeni. Dominantne barve so plavo, črno, rjavo in belo. Te barve spadajo tudi v mojo garderobo, saj so s sivo barvo štete za tako imenovane »klasične barve«. Ali smo starejši po modri mladim ali je mlada moda po starejših, ne vem. Kroji so pa res izdelani, čeravno izgledajo cunjice. Nekatera dekleta izstopajo zaradi razmršenih pričesk in barve las: svetloplavih, skoraj belih ali naftnočrnih. Ostale so v veliki večini svetli las, ker so namreč »nemškega izvora«.

Slovenec med to mladino ni, ne vem, če trenutno ali stalno. Krajevci imajo sedaj trgatve ali se pripravljajo na dre-

višnjo tekmo Jadrana, meščani so očitno drugje.

Spopad med ekipama, slovensko in tržaško. Tržaška ima trenerja in več igralcev slovenskega izvora, toda je »tržaška« ekipa, kar pomeni »italijanska« ekipa. Slovenci smo še vedno največji tržaški problem, drugi verjetno samo AIDS-u. Vprašamo svetlolaso mladino zakaj? Ali nam bo odgovorila, ker Slovenci hočemo priključiti Trst Jugoslaviji, ali Slovencev sploh ne pozna. Normalna odgovora, čeprav večina Slovencev še vedno živi v mestu.

Konec drevoreda. Pod oboki nabirajo podpise za Amnesty International in za Južno Afriko. Kaj, če bi začeli nabirati podpise za globalno zaščito Slovencev v Italiji? Ni normalno.

Trg za cerkvijo sv. Antona: enaki ljudje, enake glave, enake obleke. Tudi tu izzivalna zunanost mladih nad vsem ostalim. Ali je tudi kaj znotraj? Zakaj se ti ljudje hočejo pokazati in prikupiti samo z zunanostjo? Zunanost je danes bolj normalna kot notranost.

Poleg mladih je še nekaj ljudi srednjih let. Navidezno spadajo vsi v srednji sloj, starejši in mlajši. Nisem klasist, a je normalno, saj srednji sloj predstavlja, skupaj z upokojenci, dve tretjini prebivalstva Trsta. Starih ljudi ni, so v kavarnah ali doma. Normalno, kaj hočejo drugega?

Danes, pravijo ekonomisti, srednji sloj največ potroši, stari in mladi. Nekoč je bil srednji sloj jedro proizvajalcev in hranilcev, in na tem delu, na teh prihrankih je nastala današnja Italija. Seveda pred potrošniško dobo. Normalno, kako bi drugače zdržali s proizvodnjo in napredkom?

Na ulici Mazzini srečam bivšega sošolca, sedaj srečnega očeta. Rojen iz mešanega zakona, je obiskoval slovensko šolo. Poročil se je v mešan zakon. Kam bo vpisal sina? Na italijansko šolo? Verjetno. Na slovensko šolo? Bi bilo normalno.

Vračam se z avtobusom domov. Ni še ura večerje, a je natrpan. Mlado dekle in starejša gospa hočeta zasedeti isti prostor. Normalno, toda, kdo bo zmagal, olika ali mladost? Normalna mladost.

Gospodarstveniki, politiki, socialni delavci, uslužbenci so že vsi na delu po avgustovskih počitnicah. Normalno. Tako kot je normalno, da se sedaj vrnejo v učilnice učitelji in profesorji, se pravi vzgojitelji.

Kaj pa bodo lahko predavali tako srečnim in »normalnim« prebivalcem tega našega mesta? P. M.

»Pozdravljam člane znanstvenega simpozija o škofu Antonu Mahničju in še posebej oba škofa, ki se ga udeležujeta. Naj delo simpozija prinese bogate sadove za Cerkev v Sloveniji in na Hrvaškem. Vam vsem in tema dvema narodoma moj apostolski blagoslov. Hvaljen Jezus.«

BESEDA SKOFOV

S temi besedami je papež Janez Pavel II. v sredo, 13. septembra 1989, dan pred 140. Mahničjevim rojstnim dnem, na običajni splošni avdienci v dvorani Pavla VI. pozdravil udeležence Mahničjevega simpozija v Sloveniku. Slovenski papeški zavod in Slovenska teološka akademija v Rimu sta namreč z uspehom organizirala znanstveno posvetovanje o krškem rojaku in krškem škofu Antonu Mahničju. Delo je zastavljeno zelo široko in skrbno: pokroviteljstvo sta sprejela koprski škof msgr. Metod Pirih in krški škof msgr. Karmelo Zazinovič. Prvi kot škof rojstnega Kobdilja na Krasu, od koder je izšel Mahnič kot predhodnik na krški škofski stolici drugega pokrovitelja. Škof Metod se je simpozija tudi udeležil, bolnega krškega škofa pa je zastopal njegov pomočnik, krški škof-koadjutor msgr. Josip Bozanič, ki je tudi koordinator hrvaškega dela simpozija. Ob njem sta načrtovanje in pripravo simpozija vodila še dr. Maksimiljan Jezernik, rektor Slovenika in predsednik Slovenske teološke akademije v Rimu, ter dr. Drago Klemenčič, urednik »Družine« in temeljit poznavalec Mahničja.

O odmevnosti in pomembnosti tega znanstvenega zborovanja že od vsega začetka dajejo slutiti uvodni pozdravi, ki nekako urisujejo okvir simpoziju, ki naj bi predstavil celotnega Mahničja in ne njegove popačene podobe; zato naj vse delo temelji na dokumentiranem gradivu (Jezernik); naj preporoditelj slovenskega in hrvaškega krščanskega naroda in vzornik škofa Janeza Jenka v govorici današnjega časa na novo spregovori (koprski škof Metod); naj se ob 50-letnici druge svetovne vojne okrepi sodelovanje med obema narodoma, ki živita skupno dediščino in naj varujeta in skrbno gojita mladike, ki poganjajo iz starih panjev (krški škof-koadjutor Josip); naj razpravljanje o teologu, dušnem pastirju in krškem škofu s svojim verskim in kulturnim poslanstvom čimprej obogati tudi v knjižni obliki slovenski in hrvaški prostor (Ljubljanski nadškof Alojzij); naj bo sodelovanje dveh krščanskih narodov na začetku tega stoletja v zglede tudi nam, ki obhajamo 130-letnico Slomškovega prenosa škofijskega sedeža v Maribor (mariborski škof Franc); hvaležnost za proučevanje življenja in dela goriškega rojaka, ki je postal krški škof (goriški nadškof Antonio Vitalize); pozdravi z željo, da bi se kraškemu rojaku oddolžili vsaj s skromno spominsko ploščo na njegovem domu (tržaški škof Lorenzo).

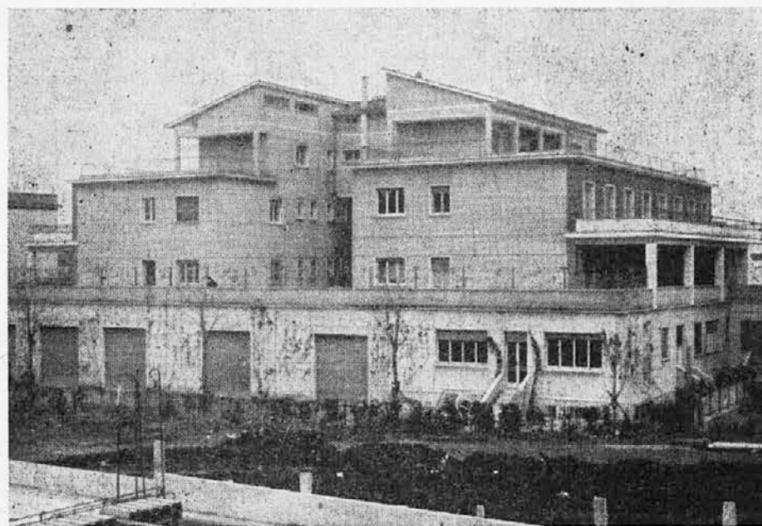
LIK IN DELO ŠKOFA MAHNIČA

Lik kobdiljskega Toneta od Kala se je z vsakim predavanjem pokazal v dimenzijah, ki smo jih doslej le bolj slutili: njegova življenjska pot, temeljno razdeljena v delovanje na Goriškem in kot škof na Krku (D. Klemenčič); njegov značaj, kot ga odkriva grafologija (A. Trstenjak); filozof (J. Juhant, A. Bratuž); teolog (C. Sorč); literat na Slovenskem (J. Zdravec) in Hrvaškem (M. Mataušić); vzgojitelj (F. Oražem); škof in pastir (A. Bozanič, A. Benčin); obnovitelj in branitelj glagoljaštva (M. Smolik, A. Badurina, I. Milovčič); neustrašen bореc za narodnostne pravice (W. Lukan, M. Benedik); utemeljitelj in pobudnik hrvaškega katoliškega gibanja (S. Vitković, S. Tamhina). Za pravilno razumevanje Mahničja vsekakor ni bilo mogoče mimo zgodovinskega ozadja, ki sta ga za hrvaški in krški del predstavila F. Velčič in M. Bogović. Goriške razmere, ki pogojujejo Mahničjevo delovanje, pa so bile predstavljene že na prejšnjih simpozijih (Sedej, Missia) in so jih organizatorji že predpostavljali kot poznane. Pomemben del simpozija je zavzela tudi predstavitev odmevov na Mahničjevo delo, tako po ideološki plati z Mahničjevo »ločitvijo duhov« in »Rimskim katolikom« (J. Pirč) ter večslojno zaznamovanost Mahničja v slovenski literaturi (M. Mahnič). Kamenček v mozaiku podobe o goriškem filozofu in krškem škofu je tudi v oceni, ki jo v nekrologu zapiše goriški nadškof Frančišek Borgia Sedej (A. Sedej).

RAZNE SODBE O MAHNIČU

Teško je v kratkem zapisu orisati delo celega tedna. To bo mogoče zaslutiti šele

Mahnič za naš čas

Papeški zavod Slovenik, v katerem je potekal Mahničjev simpozij

ob izidu zbornika, ki bo nedvomno prispeval k precej drugačni podobi Antona Mahničja kot je sedaj v zavesti predvsem mlajše generacije. Ne gre v prvi vrsti za pobijanje enostranske in zato krivične predstavitve »kraške nevihte«, ki temelji na zgolj literarnem odmevanju Mahničjevega nastopa kot sad »ustvarjalnosti« nekaterih slovenskih slovnstvenikov. Jože Zdravec je zbral nekaj cvetk z našega literarnega polja, ki vse do danes oblikujejo naše javno mnenje. Na primer, Mahnič naj bi bil »inkvizitorsko strog in nehumano goreč, goriški literaturofob... goriški kladivar... srborit puran, kraški osel, neizprosčen goriški katoliški borec in polemist, dogmatični verski idealist, mož šablon in kalupov... lajež literarnega Sultana... slovstveno neizobražen, prenagel, presamozavesten, brezobziren razsojvalec«. In še bi lahko naštevali... Vendar gre za veliko več. Mahnič ne potrebuje obrambe, zasluži pa celostno predstavitev. Simpozij je predvsem izvenel v mnogokrat, na različne načine in v mnogovrstnih povezavah, ponovljeno zahtevo, da je treba presojati Mahničja kot celotno osebnost — tistega v Gorici in onega na Krku, kot misleca in filozofa, vzgojitelja in literata, škofa in socialnega ter narodnostnega delavca. Vedno gre za celotno osebnost, aktivno na mnogovrstnih področjih, v različnih krajevnih in miselnih okvirjih, pa vendar tistega, ki po-

vsod z vsem žarom svoje načelnosti tudi v svojem javnem in praktičnem življenju pokaže, da je predvsem v življenju uresničena ideja tista, ki je vredna zrelega človeka in ki vabi k posnemanju. Ni čudno, da je prav njegovo škofovanje na Krku, takrat ko je svoje ideje tudi praktično uresničil, pustilo neizbrisne sadove. Res, velika škoda, da smo to njegovo versko, kulturno, narodnostno in socialno delo tako dolgo zapostavljali.

V PRIJETNI SLOGI

Simpozij pa je v mnogočem tudi prispeval k povezavi med Slovenci in Hrvati. Ne le, da nas povezuje proučevanje skupnih krščanskih korenin iz začetka našega stoletja, ki je že samo po sebi izziv tudi za naš čas in predvsem za prihodnost. Mislim, da nas je v tem tednu bolj kot zgodovina povezovala sedanost: skupna liturgija v obeh jezikih, maša na grobu sv. Cirila v cerkvi sv. Klemena, sobivanje in delo v Sloveniku, gostoljubni sprejem v Papeškem hrvaškem zavodu sv. Hieronima in ne nazadnje sobotni obisk samostana Camaldoli pri Frascattiju, kjer je bil Mahnič v izgnanstvu. Je to neke vrste opomin, kam vodi pretirani nacionalizem? Kot da je v petdesetih letih od začetka vojne ali pa v sedemdesetih od Mahničjeve smrti vse pozabljeno...

Rimljan

Iz naše polpretekle dobe

IZPOVEDI ZARJANOV

V Predgovoru so Zarjani izpovedali med drugim:

»Zadnjih šest let se je v okviru akademskih društev izoblikovala nova skupina mladih ljudi... na podlagi svojih pogledov in poučarkov, od ostalih različnega, namreč globljega pojmovanja naroda, slovenstva, katolicizma, kulture, in *svojskega razvrščanja vrednot*... (Mladina) pa si je zaželela (o vprašanih) tehtne besede tistih javnih delavcev, ki... so razvijali svoje delo v smeri spontane rasti, reševali življenje pred *statiko ideologij*...«

Zarjani se *proglasajo za »današnji neodvisni katoliški rod«* in za »neodvisno katoliško mladino«. »... neodvisna katoliška mladina se vedno bolj trudi za naraven in *realen prijem slovenske resničnosti*...«

»Središče zanimanja je bil (Zarjanom) smisel o človekovi osebi, tej najvišji obliki duhovnega bivanja, z njenimi vrednotami in pravicami... Razumljivo je, da se ob vprašanju človeka odpira vprašanje svobode... Današnji mladi rod čuti, kako je njegovo življenje utesneno, zaprto in nesproščeno, kako njegova *dejavnja izhajajo bolj iz pokorščine kot iz svobodne odločitve*. To so ostaline zgodovinske tragike našega naroda, obenem pa posledica današnjega javnega življenja. Ideološko-skupinski interesi se postavljajo nad človeško vrednost, resnico in svobodno odločanje... *Lik običajnega slovenskega katoličana se kaže tej mladini presenetljivo enostranski*... na eni strani *ostaja pri dogmatičnem moralizmu* in ostaja zadovoljen s formulacijami potreb... pogosto omejuje z enostranskimi političnimi metodami svobodno delo in naraven razvoj, tudi kaže marsikaj v svojem javnem boju premalo spoštovanja do resnice, tako razpihuje politične strasti, namesto da bi jih pomagal omejevati. Slovenski katoličan je torej *daleč od pravega krščanskega realizma*. Debat o načinih dela ima za debato o načelih, še vedno *si domišlja, da bo s komformizmom skup-*

most rešena... Katoliška edinost ima za edinost tudi tisto o časovnih, kulturnih, gospodarskih in političnih zadevah in ne spoštuje svobode v avtonomnih področjih duha... Tako se oddaljuje od naravnih razmerij in odbija samostojnejše ljudi. V kulturi ponavlja še vedno Mahničja...«

Predgovor zaključujejo zarjani: »Po vsem tem je razvidno, da se neodvisna katoliška mladina vedno bolj trudi za naraven in realen prijem slovenske resničnosti... Čaka (mladega človeka) veliko in trdo delo za uresničenje vsem skupnih vrednot in skupne naloge. Tu je njegovo posebno poslanstvo in vsa skupinska in *ideološka trenja* so proti njemu *malo pomembna*... Ko bo nastajal v Evropi nov red, nova pravica in ko bo zmagovala človečanska misel, naj ostane z našo pomočjo tudi zedinjena slovenska domovina in prične živeti svoboden slovenski človek, ki ga hočemo.«

RAZLIČNI ODMEVI

Odmevi in kritike zbornika »Bohinjski teden 1939« so dali jasno sliko različnih pogledov na rešitve vprašanj tiste dobe. Bili so preludij tragične dobe in tragičnih dogodkov, ki so začeli pretresati slovenski narod in mu krojiti usodo komaj dobro leto po izidu zbornika.

Nekateri kritiki so v raznih revijah hvallili bohinjski teden in predavanja z najbolj zvenceimi in laskavimi izrazi, prava »republique des camarades«. Priporočali so vse, kar je »Bohinjski teden 1939« priobčil in še posebej Predgovor. So pa izšli tudi stvarni in temeljitji odgovori, ki so s kritično analizo »nevarne in zmotne misli, ideje in trditve«, vsebovane v Predgovoru in v nekaterih predavanjih (v Kočbekovem, v Gogolovem, v Canjkarjevem, v Vodnikovem in v Grafenauerjevem).

Najučinkovitejši odgovor pa je bil dan z organizacijo teme »Kranjskega tečaja«, ki ga je pripravil Narodni odbor KA in se je vršil od 16. do 19. avgusta 1940 v Kranju. (Tine)

Šole se odpirajo, šole se zapirajo

V četrtek, 21. septembra, se po poletnih počitnicah odpro šole v naši deželi. Otroci, dijaki, njihovi starši, profesorji in učitelji bodo stopili v novo šolsko leto s svojo odgovornostjo in svojo vlogo: eni, da se učijo in pripravljajo za vstop v življenje, šolniki, da mladini posredujejo učenost; starši in šolniki, oboji pa, da ji pomagajo rasti v zrele osebnosti in odgovorne člane družbe. Tudi Cerkev s katehezo v šoli, z veroukom izven šole jim bo pri tem pomagala.

Toda ponekod se šole odpirajo, drugod se zapirajo. Brali smo, da so v Celovcu odprli novo osnovno šolo za slovenske otroke. Prvič v zgodovini Celovca! Ko se veselimo s Korošci in jim čestitamo, moramo tu pri nas ob začetku novega šolskega leta pogledati resnici v obraz: ta resnica je, da se med nami vsako leto nekatere šole zaprejo, tako na Goriškem kot na Tržaškem. Ponekod jih skušajo umetno ohranjati, toda do kdaj, ko otrok ni? Razredi so iz leta v leto šibkejši, z vedno manj otroki v razredu. Nekaj so krivi starši, ki slovenske otroke vplujejo v italijanske šole, še več pa mi sami, ker so naše družine vedno bolj jalove. Ali je kdo, ki bi napravil statistiko, koliko je slovenskih družin, ki imajo troje ali več otrok? Za tem »modernim pojavom« pogosto tiči egoizem pa še marsikaj hujšega. Drugod po državi pišejo, da rojstva rastejo. In pri nas? Tudi vedno lepša stanovanja, so vedno bolj prazna. Zamislimo se!

DUHOVNA MISEL:

»Daj odgovor o svojem oskrbovanju...« (Lk 16, 2)

To so besede, ki jih bomo slišali ob zadnjem, dokončnem in odločilnem obračunu. Vsako življenje je predvsem božji dar. Mi smo le oskrbniki in bomo morali polagati račune, kako smo upravljali zaupano bogastvo: svoje talente, sposobnosti in značajske lastnosti. Od tega bo odvisna naša večna usoda.

Takrat bomo prinesli Bogu sadove življenja, ki nikoli ne sme biti samo zase. Postati mora tudi dar za druge. Kako žalostno, moreče in ubijajoče zvenel vzklík današnjih feministk: »Telo je moje in ga oskrbujem sama!« In to vsakokrat, ko po ulicah in trgih zagovarjajo poseg v ženinno telo, ki mu pravimo abortus. Pri tem se sprenevedajo in nočejo odgovoriti na vprašanje: »Komaj spočeto življenje pod srcem matere, čigavo je? Je res samó del mojega telesa in z njim razpolagamo po mili volji? Nima morda še kdo besedo o njegovem bitju in ne bitju? Ni to začetek nove osebe, ki ima vso pravico prijkati na svet? Kot jaz, ti, mi vsi.«

Plačilo, ki ga bomo prejeli iz božjih rok, bo veliko kakor naša zvestoba in širina srca. Bog hoče, da se popolnoma izročimo njegovemu načrtu ljubezni, ker »dobro drevo ne more roditi slabih sadov« (Mt 7,18).

Ljudje smo namreč »določeni za božjo last«, da bi vedno in povsod »oznanjali slavna dela tistega, ki nas je poklical iz teme v svojo čudovito svetlobo« (Prim 1 Pt 2, 9).

MILAN NEMAC

Še en odziv na Drago '89 Kraška ohcet 1989

Napisati nekaj izvornih misli o Dragi je precej težavno, saj je o tej osrednji kulturno-politični prireditvi slovenskega zamejstva bilo že veliko napisanega in izrečenega. Skoraj četrstoletna je preteklo, odkar se je skupina slovenskih izobražencev začela vsako leto sestajati na študijskih dnevih v Dragi, vasi v dolinski občini (od tu naziv). Od takrat pa se je marsikaj spremenilo:

- sedež prireditve so prenesli v prostorsko obsežnejši park Finžgarjevega doma na Opčinah;
- kakovost predavanj in posegov je stalno naraščala;
- na Drago so začele prihajati evropsko znane slovenske in tuje osebnosti.

Vsekakor pa je Draga skozi vsa ta leta neprenehoma prinašala »pluralistično pohujšanje v totalitarni slovenski prostor«, kakor je na Dragi '88 rekel pisatelj Alojz Rebula.

Kaj pa sedaj? Očitno je namreč, da začnemo matični in zamejski »uradni Mojzesi« (zopet citiram Rebulo) gledati na

te študijske dneve nekoliko drugače. Ljudje, za katere je bila Draga v preteklosti samo »biralnišče jeznih mož in vojnih zločincev« (kot se je pred leti izrazil častnikar v matici), se dandanes te prireditve celo aktivno udeležujejo. »Uradna« občila z rastočim zanimanjem spremljajo njen potek. Prav v zvezi z letošnjo Drago je npr. »Primorski dnevnik« objavil nekaj bogatih in kakovostnih člankov. In kaj reči o ljubljanski televiziji, ki je letos prvič (čeprav v 2. večernem dnevniku) prenašala reportažo o tej prireditvi?

Kako se bodo torej organizatorji Drage ravnali v bodoče, če bo v matični domovini zares prišlo do političnega pluralizma, demokracije in narodne sprave? Pot do omenjenih ciljev je sicer še zelo dolga in težavna, vendar se bo morala Draga pripraviti na nove okoliščine, v katerih bo morala po vsej verjetnosti delovati. Sandor Tence je namreč v PDK-u pravilno zapisal, da je Draga zadobila novo razsežnost, ki zastavlja prirediteljem »nove izzive in tudi nove dolžnosti« (PDK,

7.9.1989). Sicer pa je Draga že zgovorno dokazala, predvsem v zadnjih časih, da zna biti čimbolj aktualna, nekonformistična in izvorna. Vsekakor z dosegom resnične demokracije in narodne sprave v Sloveniji in Jugoslaviji še zdaleč ni zagotovljeno, da bodo vsi problemi rešeni, nasprotno! Prav zaradi tega bodo prišla na dan marsikatera nova vprašanja, ki bodo seveda zahtevala, da se jim da primerne odgovore: prav Draga pa bi lahko bila najprimernejši forum, na katerem naj bi se o teh vprašanjih spregovorilo in razpravljalo.

Vendar so organizatorji Drage že od 3. septembra zvečer dalje pred novim izzivom: prihodnje leto bo namreč Draga slavila 25-letnico obstoja in delovanja, zato njeni prireditelji verjetno že sedaj premišlujejo o tem, kako bi to obletnico primerno proslavili.

In kdo ve, katera presenečenja nas lahko še čakajo v letu dni do prihodnje DRAGE — DRAGE '90.

nl

S TRŽAŠKEGA

Skedenj

Knjižna predstavitev. Preteklo nedeljo je bila v Domu Jakoba Ukmarja v Skednju knjižna predstavitev, ki se je je udeležilo lepo število domačinov in nekaj gostov iz drugih krajev.

Podpredsednik Doma Lojze Debelis je najprej omenil dosedanje izdaje Doma: Eshatologijo Jakoba Ukmarja iz leta 1972, Skedenj v besedi in sliki (2 zvezka) in Skedenjsko krušarico Dušana Jakomina iz leta 1987.

Nato je predsednik Dušan Jakomin predstavil tokratne izdaje: anastatični ponatis spominov Jakoba Sokliča z naslovom Istra kliče (o publikaciji poročamo posebej), drugo izdajo Skedenjske krušarice (o tem delu smo poročali v našem listu ob izidu) in 17 slik z opisi Skedenjskega etnografskega muzeja, ki deluje v povezavi z Domom Jakoba Ukmarja.

Nekaj odlomkov iz Sokličeve knjige je prebrala njegova nekdanja učenka Marta Godina. Predstavitev se je udeležilo tudi nekaj drugih Sokličevih učenk.

Na koncu je Dušan Jakomin sporočil, da bo Dom v kratkem izdal še neko drugo zgodovinsko publikacijo. Zanj bo avtor črpal gradivo iz oznanilnih knjig skedenjske župnije, ki so ohranjene od leta 1852 dalje.

Ravnateljstvo slovenskih srednjih šol

Na prošnjo Slovenske skupnosti je valdostanski senator C. Dujany predložil v Rimu parlamentarno vprašanje na ministrstvo za šolstvo glede združevanja ravnateljstev slovenskih srednjih šol na Tržaškem.

Senator opozarja, da je v tem šolskem letu zaradi novih določil in njihovega togega tolmačenja prišlo do tega, da so tri slovenske srednje šole na Tržaškem izgubile poverjenega ravnatelja in jih zdaj vodi ravnatelj druge šole. Pri tem predlaga, naj ministrstvo izda dopolnilna določila, ki naj upoštevajo posebnost manjšinskih šol in torej uvedejo izjemne rešitve.

Ko človek ni bil več človek

Pred 50 leti se je začela druga svetovna vojna, ki ni bila samo daljša kot prva, temveč tudi dosti bolj nečloveška, ko je človek postal zver. Obeležja tega nečloveštva so nacistična uničevalna taborišča s plinskimi celicami, množični poboji vojakov in civilistov brez pogreba v skupnih grobiščih, taborišča internirancev z umiranjem od lakote, preseljevanja celih narodov. To so obeležja zadnje svetovne vojne posejana po celi Evropi od Atlantika do Uralov in preko njih po Sibiriji!

Na žalost so taka obeležja nastala tudi po slovenski zemlji. Eno teh so kraške fojbe ali brezna. Ta so prišla v naše zamejsko zanimanje zadnje tedne, odkar je senator St. Spetič v delegaciji PCI obiskal nekdanje taborišče na Rabu (fašistično taborišče), Rižarno v Trstu (nacistični lager) ter »fojbo« pri Bazovici (stalinistično nasilje). Zaradi te slednje geste je St. Spetič postal deležen številnih kritik in obžalovanj. Clankar a.t. se je oglašil tudi v našem časopisu. Zadeva je postala žgoča posebno med našimi partijci (stalinisti) in socialisti. Da zadevo razčistijo, je Knjižnica Pino Tomazič priredila na Opčinah debatni večer na temo »Fojbe med zgodovino, mitom in politiko«. Problem sta osvetlila St. Spetič kot politik ter Jože Pirjevec kot zgodovinar. Isti dnevnik pravi, da je šlo za tematiko, »ki je v zadnjih tednih postala nadvse aktualna in tudi žgoča«.

Ni mi znano, kaj sta povedala senator St. Spetič in prof. Jože Pirjevec. Imel bi pa k zadevi fojbe neko svojo misel.

Zgodovina govori o krutosti cesarja Nerona. Prvi je preganjal kristjane; za njegovih dni sta umrla kot mučenca tudi ap. Peter in Pavel. Toda pri vsej krutosti se je Neron držal rimskega prava: justica ima opravka s človekom, dokler je živ. Po smrti nastopi »pietas«, spoštovanje mrtvega. Zaradi tega vemo, da so trupla mučencev, ki so bili obglavljeni ali drugače mučeni, izročali sorodnikom ali prijateljem, da so jih lahko pokopali. Tako so ostali grobovi mučencev in njih relikvije.

Nacisti in stalinisti pa so divjali tudi nad mrtvimi. P. Kolbeja so sežgali, da še pepela nimamo za njim. Stalin je dal postreliti kakih 14 tisoč poljskih oficirjev in pokopali v skupnem grobu v nekem gozdu. Stalinova tajna policija je pobila kakih 300.000 političnih zapornikov, ki so jih vrgli v rove opuščene rudnika blizu Čeljabinska v Uralih.

Pri Stalinu so se izučili tudi slovenski stalinisti in zato obsojenih na smrt niso pokopavali, marveč metali v brezna, v fojbe ali jih zagreblili kje na kraški gmajni. Nikomur niso dali dostojnega pokopa. Se danes ne dovolijo da bi se teh žrtev dostojno spominjali. Nacisti in stalinisti so zato padli pod nivó starih Rimljanov in starih Grkov. Spoštovanje mrtvih je zapisano v naši človeški naravi, v naši vesti. Kdor je izgubil spoštovanje do mrtvih, kdor je izgubil pogansko »pietas«, naj sam presodi, kakšna je njegova kulturna in človečanska raven.

Slišal sem, da so na debatnem večeru na Opčinah številni udeleženci kritizirali senatorja St. Spetiča in da so mu zagrozili, da ga prihodnjic ne bodo več volili zato, ker je položil šop cvetja ob bazoviški fojbi.

Koga bodo volili, je njihova stvar. Dejanje samo, poklon žrtvam nasilja v zadnji vojni, neglede kakšnega nasilja so postali žrtve, je znamenje človečnosti, kulture, resničnega humanizma. Kristjani bi rekli: Znamenje krščanskega odpustanja in sprave.

K. Humar

Mati Terezija

Mater Terezijo iz Kalkute so prepeljali v bolnišnico, ker ji je začelo nagajati srce. Vsi svetovni časopisi so poročali o njeni bolezni. Zaradi svoje dobrote je pač postala »žena sveta«.

Narodno svetišče p. L. Mandića

Dne 30. julija so v Osijeku posvetili veličastno narodno cerkev posvečeno svetemu Leopoldu Mandiću. Posvetil jo je dja-kovski škof Ciril Kos.

Vsi se strinjamo s trditvijo, da je družina še vedno osnovna celica družbe. Družina pa raste z zakonom, kateri se sklene med dvema osebam, ki si obljubita ljubezen, zvestobo in sodelovanje za nadaljevanje človeštva.

Okrog komaj nastalega jedra se od prazgodovine veselijo starši, sorodniki, prijatelji in znanci, saj gre za radost, vezano na upanje v bodočnost.

V nekaterih primerih se to praznovanje razširi na celotno vaško ali še širšo skupnost: so to primeri tako imenovanih »kmečkih«, »ljudskih« in podobnih ohceti. Med te spada tudi naša zamejska »kraška ohcet«, ki se odvija na Repentabru vsako drugo leto na zadnjo avgustovsko nedeljo.

Kraška ohcet je pa različna od ostalih, saj je pravzaprav edina prava poroka, medtem ko so ostale »ohceti« samo civilna dejanja, popolnoma ločena od cerkvenega oziroma verskega obreda, brez torej krščanske vsebine.

Letošnja ohcet je bila bogata, če gledamo na udeležbo narodnih noš in ljudi iz cele tržaške pokrajine, bodisi iz vasi kot iz mesta. Stejejo, da je bilo okrog dvestopetdeset noš, le škoda, da je malo moških noš. Očitno naši fantje — posebno malo »večji fantje« — niso še popolnoma prepričani s praznovanjem v okviru tradicije naših prednikov. Bo boljše prihodnjice? Prisotnih pa je bilo precej otroških noš, kar pomeni, da nekateri starši skrbijo, da bi že od majhnega mladina začutila v sebi tudi ta zunanji dokaz pripadnosti lastni kulturi in miselnosti.

Po četrtkovi deklinaciji in fantovski, po petkovem prevažanju »bale«, po sobotni podokenci, pride končno nedeljsko slavje s poroko na Tabru. Pred poroko je še predaja neveste, po poroki pa svatba in ples na trgu.

A ustavimo se pri poročnem obredu. Zenin in nevesta sta prišla na Tabor ne z roko v roki — saj ništa še poročena —, temveč združena preko robca, s tem, da vsak od njiju ga drži za en krajec. Stopila sta v cerkev, kjer ju je pričakal repentaborski župnik g. Bedenčič.

V cerkvi je bilo nabito ljudi, skoraj vsi

v nošah, zunaj pa so ostali, s harmonikami vred, počakali, da se sv. maša konča in da posprejmo nov par v vas.

Med obredom je g. Bedenčič razvil homilijo, ki se je dotaknila ključnih pomenov poroke, krščanske na splošno, kraške posebno.

Najprej je govoril o pomenu zakona, ki je človeška in krščanska vrednota, saj krščanstvo ne more biti ločeno od človeka, ker se je Kristus daroval na križu prav za človeka. V zakonu se zato v popolnosti razvije pomen človekove osebnosti, na kateri se gradi ljubezen med zakoncem. Vse to ima svoj izvor in svoj smisel, samo če Bog je in če je ljubezen. S tem se spajanje z Bogom preko življenjskega sopotnika zaokroži v popolno celoto.

Pomislimo, ako zrno ne umre, ne obrodi klasja, torej, če sam sebi ne umrem, ne bom izpolnil zakona, tako kot ga je Kristus stavljal. In lahko umrem v sebi, ker s tem pride ljubezen do popolnosti.

Nato se je g. Bedenčič približe dotaknil kraške poroke kot take. Ob njej, je dejal, naj se govori več o pomenu in o problemih poroke: mladi pari ne dobijo službe, stanovanja, miru. Vse to pa mora nujno pripeljati do govora o zaupanju in pogumu za ljubezen: naj se več govori o tem, kot pa o šibkosti manjšine zaradi razporok in splavov.

Mlademu človeku v stiski moramo ponuditi pozitivne vrednote, čeprav različne od tistih, ki prevladujejo v družbi, za katere naj se potegnemo, v lastno korist in v korist bližnjega. Če mu prikazujemo samo negativne plati, je logično, da obupa in ne sledi več Odrešeniku, ki je pravo Upanje.

Ob koncu je g. Bedenčič pohvalil prisotnost velikega števila noš, a je dodal, da bi rad videl istočasen porast narodnih noš in otrok med nami.

Tako o tem lepem slavlju novega para. Gospod naj blagoslovi novoporočenca in naj naredi tako, da bi se podobne tradicije, ki so istočasno posvetne in prežarjene s Kristusovim izročilom, nadaljevale. Na kratko:... živijo ohceti!

Peter

Kosovo in Makedonija deželi tragedij

(3)

Znano je, da so v tamkajšnjih krajih, po tragični kosovski bitki in še bolj po dveh velikih selitvah pravoslavnih Srbov v letih 1690 in 1739 s Kosova v Vojvodino, Srem in Slavonijo, polja ostala brez delovne sile. Takrat se je s Kosova izselilo tudi veliko število katoliških Albancev pod vodstvom svojega (skopskega) nadškofa Mihaela Suha, ki je v Sremu ustanovil dve katoliški albanski župniji, s preostalimi Albanci pa se je naselil v Osijeku, kjer so se kmalu pomešali z ostalim prebivalstvom. Turški gospodarji so rabili delavce in so na izpraznjena ozemlja vabili prebivalce z okoliških planin, zlasti Albance. Pozneje so doseljevali tudi razna azijska plemena, tako da je bilo prebivalstvo zelo različno. Seveda je še vedno ostalo tudi precej Srbov, ki so se, četudi pogosto kot manjšina, v posameznih okrajih obdržali vse do osvoboditve izpod turškega jarma. Poskusov osvoboditve z upori je bilo seveda v stoletjih

veliko, a so se zaradi turške premoči in krutosti vsi žalostno končali; za balkanske narode pa je z balkansko vojno dokončno prišla svoboda — četudi z mnogimi razočaranji.

Po uspešni I. in II. balkanski vojni so vesele razdelile Balkan med balkanske narode, pri čemer Makedoncem sploh niso priznali, njihovo ozemlje pa so v celoti razdelili med Grke, Srbe in Bolgare. Najbolj kruto in radikalno so makedonsko vprašanje rešili Grki, ki sploh niso priznali, da v Egejski Makedoniji živi še kak drug narod razen Grkov. Mnogi Makedonci so zaradi terorja pobegnili (se izselili) in Grki so namesto njih naselili grške begunce iz Turčije. Srbi so makedonske kraje razglasili za Južno Srbijo, Bolgari pa so sicer priznali Pirinsko Makedonijo, vendar le kot geografski pojem, saj je bil uradni in šolski jezik bolgarski.

Vse balkanske države so si po balkanski in I. svetovni vojni prizadevale, da bi s kolonizacijo raznarodile narode in manjšine v pridobljenih krajih in ustvarile etnično čiste predele. Da bi to dosegli, so uporabljali najbolj krute kolonizatorske raznarodovalne metode. Zani-

mivo je, da v veliki državi carja Dušana ni bilo narodnostnega genocida, le katoliški verniki so bili kruto preganjani.

Srbska vlada je že v začetku balkanske vojne izjavila, da bo izvedla agrarno reformo, ker so v teh novoosvojenih krajih vladali zakoni plemiških veleposestev (fevdalni sistem — čifluk). Ker je takoj po II. balkanski vojni nastopila I. svetovna vojna, seveda te reforme ni bilo mogoče izpeljati.

POSLEDICA STOLETNEGA SUŽENJSTVA BREZPRAVNA RAJA

V srednjeveški Srbiji, pod Nemanjiči, so bili v teh krajih zvečine slovanski narodi: posebno po planinskih predelih pa so bili naseljeni Albanci in romanizirani praprebivalci (Vlahi, Cincarji), ki so se ukvarjali v glavnem z ovčarstvom. Med turško okupacijo so razen turškega plemstva in raznih pomuslimanjenih plemen doseljevali še pripadnike raznih turških in tatarskih plemen. Turške vojaške enote so bile prav tako sestavljene iz najrazličnejših narodov.

Ob osvoboditvi izpod turškega jarma so

bili v novoosvojenih krajih v Južni Srbiji poleg slovenske večine, tj. Srbov in Makedoncev, tudi številni Albanci (muslimani in katoličani) in precejšnje število romaniziranih plemen (Aromumi, Cincarji, Vlahi). Seveda so bili v manjšem številu zastopani še drugi narodi. V nekdanjih rudnikih in trgovskih središčih so bili v začetku poleg Hrvatov tudi nemški Sasi, vendar so se ti popolnoma porazgubili ali izselili, medtem ko je nekaj hrvaških skupin preživelo vse težave.

Po podpisu prebivalstva iz leta 1921 je bilo glede na narodnost v Južni Srbiji največ Srbov in Hrvatov, katerim so sledili Albanci in Turki. S tem v zvezi je tudi glede na versko pripadnost bilo največ pravoslavnih in mohamedancev. Vendar tudi ta statistika ni popolnoma točna, kajti marsikje je npr. število katoličanov manjše, kot pa je bilo v resnici. Tudi Albanci marsikje niso omenjeni, kajti pri muslimanih je bilo bolj častno biti Turak kakor pa Albanec. Zato so po mestih in večjih vaseh številni Albanci zapisani kot Turki, (zaradi turške vere), kljub temu da pogosto niti niso znali govoriti turško. Prav tako so k Turkom prištet

pomuslimanjeni Makedonci, ki so živeli po makedonskih planinah. Največja krivica pa se je godila pravoslavnim Makedoncem, ki jih uradne statistike tistih časov sploh ne omenjajo.

Makedoncem so se v narodnostnem smislu skozi stoletja godile velike krivice. Nekateri so jih zamenjavali z Makedonci iz časa Aleksandra Velikega in z Makedonci iz apostolskih časov, ki jih omenja apostol Pavel, s katerimi jih veže samo geografsko ime, drugi so jih zaradi sorodnosti makedonščine in bolgarščine kratko malo razglašali za Bolgare, spet tretji za Južne Srbe, Grki pa so jih enostavno zanikali.

Priznam, da tudi meni situacija ni bila jasna, saj sem v tamkajšnje kraje in med tamkajšnje ljudi prišel naravnost iz šolskih klopi. V šoli so nam pač »znanstveno« govorili samo o Južni Srbiji in o tamkajšnjih Srbih. V osebnih stikih pa sem začutil njihovo narodno zavest in prislunil njihovem jeziku. Občutil sem veliko razliko med uradnim stališčem in dejanskim življenjem — občutil sem resnico.

(Dalje)

Consortium musicum v goriški stolnici

Na povabilo Združenja cerkvenih pevskih zborov - Gorica bo v nedeljo, 24. septembra, ob 17. uri v goriški stolni cerkvi koncert zbor Consortium musicum iz Ljubljane. Izvajal bo skladbe Pater noster in Ave Maria. Molitvi sodita gotovo med najpogostejše uglasbena krščanska besedila, zato je tudi nedeljski spored le drobce iz bogastva skladb, ki so nastale v različnih časih in deželah ter izražajo odnos skladateljev do globoke vere in etične vsebine obeh motivov. Poslušali bomo skladbe J. Gallusa, H. Schütza, Liszta, G. Verdija, P. I. Čajkovskega, I. Stravinskega, S. Osterca, H. W. Zimmermanna in W. Stockmeierja, pa še L. Senfla, N. Gomberta, A. Brucknerja in M. Baumanna.

Zbor Consortium musicum v zamejstvu dobro poznamo, saj je pri nas že večkrat nastopil. Dvajsetletnice njegovega delovanja — ustanovljen je bil leta 1968 — smo se spomnili tudi v našem tedniku. Med slovenskimi zbori zavzema Consortium musicum posebno mesto. Ze nad dvajset let edini v Sloveniji sistematično izvaja dela velikih svetovnih skladateljev, večidel z religiozno vsebino. Med njegovimi pomembnimi izvedbami so oratoriji, maše in rekviemi. Zbor prireja letno več koncertov ter redno gostuje doma in v tujini. Nadvse pomembna je njegova zbirka gramofonskih plošč Musica sacra Slovenica, prava zakladnica slovenske cerkvene glasbe. Iz zadnjih let nam je na razpolago tudi vrsta kasnetnih posnetkov. Z zborom občasno sodelujejo slovenski operni in koncertni pevci. Ansambel Consortium musicum vodi že od vsega začetka dr. Mirko Cuderman, ki je tudi eden glavnih pobudnikov za njegov nastanek.

Prestavitve in imenovanja v goriški nadškofiji

Z nadškofovimi odloki so bili imenovani: **Karel Bolčina**, novomašnik, za kaplana pri Pastoralnem središču za slovenske vernike v Gorici in v župniji Standrež. **Marjan Markežič**, do sedaj kaplan pri Pastoralnem središču za slovenske vernike v Gorici, za župnijskega upravitelja župnij Sovodnje in Gabrje. **Gianfranco Gregori**, predsednik Škofij-

skega zavoda za vzdrževanje duhovnikov, za škofijskega ekonomista in voditelja škofijskega upravnega urada.

Giampietro Facchinetti, župnik župnije Versa, prestavljen za župnika župnij Pereteole in Saciletto.

Ennio Andreos, župnik župnije Pereteole, prestavljen za župnika župnije S. Martino di Terzo di Aquileia.

Albino Bilibio, župnik župnije Chiopris, prestavljen za župnika župnije Versa.

P. Vittorio Bellomo, frančiškan, za župnika župnije B.V. Marcelliana v Trziču-Monfalcone.

P. Silvano Trevisan, frančiškan, za župnijskega upravitelja župnije Chiopris-Viscone.

P. Anselmo Pedrollo, frančiškan, za kaplana župnije B.V. Marcelliana v Trziču-Monfalcone.

Giovanni Trevisan se je odpovedal župniji S. Martino di Terzo in bil imenovan za kaplana župnije Cervignano del Friuli.

Škofijsko romanje na Barbano

V nedeljo, 27. septembra bo goriško škofijsko romanje na Barbano. G. nadškof vabi, naj se romanja udeležijo verniki v čimvečjem številu; iz vsake župnije naj bi prišli vsaj zastopniki.

Popravek v članku o krvodajalcih

Sekcija krvodajalcev je obhajala 12-letnico obstoja in ne 20-letnico. Pregled enoletnega dela sta prebrala v slovensčini tajnica sekcije Marinka Batič in v italijanščini Pavel Brajnik in ne Darko Grilj.

Remo Devetak

Cestitke

Družino Marilke in Danila Cotarja je osrečil prihod malega

MATEVZA

Staršem iskreno čestitamo, Matevžu pa želimo, da bi zrasel v pridnega in zdravega fanta.

Mešani zbor Lojze Bratuž

★

Zveza slovenske katoliške prosvete se pridružuje veselju in sreči Marilke, Danijela in Miloša ob rojstvu MATEVZA.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

vabi na

KONCERT DUHOVNIH PESMI

ki bo v goriški stolnici v nedeljo, 24. septembra, ob 17. uri.

Izvajata Consortium musicum iz Ljubljane.

Dirigent Mirko Cuderman.

Vstop prost.

Na Sionu sem se utrdila

Srečanja na Mirenskem Gradu so res nekaj dragocenega. Ljudje iščemo pri Mariji trdnih prijemov, ko se vse okrog nas podira. Pri vseh mašah se ob kvartniti zbere vsaj nekaj tisoč ljudi. Ni me bilo pri večerni procesiji z lučkami, a pri nedeljskih mašah so ljudje preplavili cerkev, z avtomobili pa so zasedli ves razpoložljivi prostor daleč doli po cesti in po travnikih. Pridne in skrbne sestri pa so Marijin griček in vsako ped zemlje spremenile v eno samo cvetlično dobrodošlico romarjem in obiskovalcem. Pri popoldanski maši je celebrant obravnaval neobglednost v zemeljskem življenju božje Matere. Kljub visokemu odlikovanju »žene, ki je na njeni glavi venec iz dvanajstih zvezd«, nam je tako blizu prav zaradi svojega mesijanskega trpljenja in preizkušnje, da jo Cerkev časti kot Zalostno Mater božjo. Svoje krščansko jedro izpričamo verniki zlasti pri prejemanju zakramentov; oblegane spovednice in skoraj totalna udeležba pri obhajanju, zlasti mož in mladine, je vsekakor tolažljiva.

Pred cerkvijo se je po maši ponovil že tradicionalni moški koncert. Praznično pritrkavanje zvonov pa je še dolgo spremljalo odhajajoče romarje, bogatejše za duhovno doživetje in izkustvo obdarjenosti.

Slomškova nedelja

Slomškova nedelja praznujejo v Sloveniji na zadnjo nedeljo v septembru. Letos pade ta nedelja prav na obletnico

smrti božjega služabnika Slomška, se pravi na 24. september. Slavje bo v mariborski stolnici. Ob 15. uri bo molitvena ura za Slomškovo beatifikacijo, ob 16. uri pa somaševanje vseh slovenskih škofov in številnih duhovnikov. Somaševanje bo vodil kardinal Franjo Kuharič, zagrebški nadškof in metropolit.

Romanje videmske nadškofije na Staro goro

Videmska nadškofija od leta 1976 dalje organizira vsako leto na praznik Marijinega rojstva romanje na Staro goro. Tako je bilo tudi letos. Nadškof Battisti, pomožni škof Brolo in škof Pizzoni ter več tisoč romarjev so se napotili v popoldanskih urah peš na Staro goro. Spotoma so molili rožni venec in prepevali. Na Stari gori so romarji napolnili ves trg, zato je bila sv. maša na trgu. Škofji je somaševalo nad 50 duhovnikov. Na začetku maše je nadškof Battisti povedal, da je namen letošnjega romanja prošnja za laične pomočnike videmski Cerkví.

Za romarje iz Benečije je bilo posebno razveseljivo, ker so pri maši poleg italijanščine in furlanščine slišali tudi svojo govornico: eno berilo, dve prošnji in nekaj pesmi.

Pred 75 leti so dobili kapucini v upravo romarsko cerkev na Stari gori. Odvzeta je bila slovenskim duhovnikom in od takrat dalje je Stara gora zgubila značaj slovenske božje poti. Sedaj je na tej božji poti tudi slovenski kapucin p. Vladimir Klemenčič.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
V GORICI

Od 26. septembra do 7. oktobra bo v deželni avditoriju v Gorici razstavljal svoje likovne dosežke

MARKO IVAN RUPNIK

Otvoritev razstave

v torek, 26. septembra, ob 19.30

Razstavo, ki je pod pokroviteljstvom goriške občine, prireja Zveza ob 30-letnici ustanovitve.

Brata Kerševan - 60 let v Misijonski družbi

Redek družinski in družbeni jubilej sta v nedeljo 10. septembra obhajala brata Karel in Marcel Kerševan iz Misijonske družbe sv. Vincencija (C.M.). 11. 9.1929 sta oba istega dne vstopila v družbo lazaristov in v njej skupno dočakala tudi biserno obletnico.

Po rodu sta Tržačana iz župnije sv. Jakoba. Karel je bil rojen leta 1902, Marcel 1907, v njihovi družini pa je bilo 7 otrok. Trije so se odločili za redovniško življenje, najprej sestra za družbo šolskih sester, potem pa še Karel in Marcel. Sprejela ju je misijonska postojanka v Grobljah pri Donžalah in tu sta v misijonski tiskarni opravljala tudi svoje prvo družbeno delo. Marcel se je že po štirih letih odločil za misijone, leta 1933 odpotoval s tem namenom v Belgijo in od tu po treh mesecih v Afriko v Kongo, današnji Zaire, kjer je deloval vse do danes že 56 let. Karel mu je sledil 14 let pozneje in tudi on deloval v Zairu. V misijonih je bil od leta 1947 do 1970, ko se je zaradi boleznih vrnil v Evropo in se po desetletnem bivanju v Belgiji nastanil na Mirenskem Gradu.

Glavno področje Marcelovega misijonskega dela je bilo gradbeništvo: pozidal je tri velike cerkve, več hiš, šol, ambulanc in drugega, kar misijoni potrebujejo. Karel se je v Grobljah izuril za izvrstnega strojnega in stavnega tiskarskega delavca, ki mu tudi korekturno delo ni bilo tuje. Večkrat pa je v različnih obdobjih tudi sam poprijel za pero. V misijonih se je bilo treba izučiti novih poklicev: Karel je postal električar in mehanik in se v teh svojstvih selil od postaje do postaje sobratov misijonarjev.

Ob bisernem jubileju sta brata Karel

in Marcel spet prišla skupaj in sobratje lazaristi so jima na Mirenskem Gradu pripravili zares prirčno jubilejno slavje. Ganljiv je bil že sam slovesni mašni vstop, ko sta častiljiva jubilarita, poznana sicer kot moža molitve in tihega življenja, stopala h Gospodovemu oltarju sredi zbora somaševalcev, zbranega od vsepovsod. Ob vizitatorju dr. Stresu sta bila Marcelov superior iz Iboka v Zairu Schers, pa domači Karlov superior Lipovšek in še mnogi sobratje: Mlakar (Grad), Lenček (Tinje), Pokorn (Skopje), Boljka, R. Gajšek (Celje), Tašev (Bitola), R. Starav, Delinjanov (Zgb) in Rataj (Smartno pri Slovenj Gradcu). Zbrani so bili tudi sorodniki jubilaritov s Tržaškega, domače sestre usmiljenke in kar številno mašno občestvo. Sodeloval je tudi mirenski pevski zbor, ki se je z zdravici jubilaritoma oglasil še tudi na prostem v lepem septembrskem popoldnevu. Bilo je to obredno slavje hvalečnosti za dva zvesta in zaslužna misijonska poklica.

Sestre usmiljenke so pripravile pravi svatovski »agape«. Tu so se k duhovitim zdravcem priglasili vizitator Stres, znani misijonski delavec Lenček, superior Schers in domačin T. Budin. V imenu jubilaritov se je zahvalil starejši Karel z zanimivo anekdoto iz svojega tiskarskega obdobja.

S.L.

DAROVI

Za Katol. dom: N. N. 100.000; N. N. 150.000; N. N. 20.000; N. N. 20.000; N. N. 50.000; N. N. s Solkanskega polja 100.000; Ljubka Šorli v spomin pok. Julke Skvarča 50.000; N. N., družbenica 50.000; J. Č. ob rojstvu vnuka Matevža 50.000 lir.

V spomin staršev in strica Cirila: Ivo, Marija, Metoda, Ani in Vera Češčet 300.000 lir za Katoliški dom.

V spomin g. župnika Ivana Hlada: Kristina Mazora 100.000 lir za Katoliški dom.

Za Katol. glas: M. P. 50.000 lir.

Za barvna okna v Bazovici: Nevja Mondo v spomin moža Bruna 40.000; Silvoja Križmančič 30.000; Lidja Kralj v spomin Titti Smecchia za okno sv. Cirila in Metoda 20.000; N. N., Gročana 40.000 lir.

Za Marijin dom v ul. Risorta: namesto cvetja v spomin na Ano Silič darujejo dr. Milič, dr. Saccon, dr. Galdani, dr. Bertoli, Hedvika, Marija, Nadja, Wally in Liliana 75.000 lir.

Za Marijin dom v ul. Risorta: M. Slama v spomin Pepija Žerjela 100.000 lir.

Za dela v Marijinem domu v Rojanu: V. G. 50.000; Dora Giovannini za obletnico smrti sina Stella 100.000 lir.

Za popravilo cerkve v Ricmanjih: druž. iz Dornia v zahtovu 50.000; Keber-Zulian, Ricmanje v spomin pok. Zorka Berdona 20.000; Kuret Erminio, Ricmanje v spomin pokojnih staršev 20.000; druž. Svava, Log v spomin pok. očeta in moža Vida 100.000; sorodniki iz Mačkolj ob pogrebu pok. Vida Svava 310.000; Cvetka Vatovec, Ricmanje v spomin pok. staršev Silvestra in Marije Glavina 50.000 lir.

Za kapelo sv. Leopolda Mandiča: Mery Tul, Krmenka 20.000; zakonca Ferdinand in Tereza iz Roviga ob zlati poroki 100.000 lir.

Za cerkvico v Cerovljah: J. Ž., Standrež 100.000 lir.

Za obnovitev cerkve na Opčinah: noše z Opčin v procesiji marijanskega shoda 35.000; Ana Jurca-Sosič v spomin na moža Antona ob 2. obl. smrti 25.000; Marija Mahnič-Coccoli v spomin na mamo Terezo 20.000; Paolo Antonelli v spomin na očeta Gina 100.000; Erminija Daneu-Kalc v spomin na Marjota Malalan 10.000; Marija in Franc Antončič ob zlati poroki 50.000; Mila Sosič v dober namen 10.000; Slavko Sosič, ob poroki hčerke Danijele 100.000 lir.

Za obnovitev cerkve na Banah: Lorica Husu v spomin na svoje drage pokojne 10.000 lir.

Ob 13. obletnici smrti Alfonza Grudina daruje žena za lačne po svetu in za naše misijonarje po 10.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

Spored od 24. do 30. septembra 1989

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 10.00 Mladski oder: »Martin Krpan z Vrha«. 11.00 Za smeh in dobro voljo. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Narodni trenutek Slovencev v Italiji. 14.10 Janez Povše: »Čemu mi gosli, gosli zlate«. 14.55 V studiju z vami: Sergej Verč (I. del).

Ponedeljek: 8.10 Muzejstvo na Slovenskem. 8.45 Solistična instrumentalna glasba. 9.30 Slovenska lahka glasba. 11.30 Slovenski kantavtorji. 12.00 Pandorina skrinjca. 12.40 Corovivo 88: vokalno instrumentalna skupina Cantare iz Trsta. 14.10 Otroški kotichek: »Mojster NE«. 14.30 Gospodarska problematika. 15.10 Ekologija — danes za boljši jutri. 16.00 Mi in glasba. Zbor Pro Arte iz Gradca. 17.10 Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«. 1. nadaljevanje 17.25 »Mladi val«.

Torek: 8.10 Stari časi družabnosti. 9.10 Ljudski motivi. 11.30 Italijanski kantavtorji 12.00 Z gibanjem v zdravje. 12.40 Corovivo 88: moški zbor Lorenzo Perosi iz Fiumicella. 14.10 Aktualnosti. 16.00 Ansambel Pro Arte iz Gradca. 17.10 Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«. 2. nad. 17.25 »Mladi val«.

Sreda: 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji. 9.30 Ljudski motivi. 10.10 Koncertni in operni spored. 12.00 Spoznavajmo svojega otroka. 12.40 Corovivo 88: mešani zbor Montereale Valcellina. 14.10 Otroški kotichek: »Kaj je v ribičevi mreži?«. 14.30 Na goriškem valu. 16.00 Mi in glasba. 17.10 Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«. 3. nad. 17.25 »Mladi val«.

Četrtek: 8.10 Dnevnik in spomini Staneta Kavčiča. 9.00 Južnoameriška folklor. 11.30 Protestne pesmi. 12.00 Po sledovih Inkov. 12.40 Corovivo 88: mešani zbor Montereale Valcellina. 14.10 Dvignjena zavesa. 15.10 Jugoslavija 1918-1941. 15.40 Lahka glasba raznih narodov. 16.00 Dekliški zbor Heribert Svetel iz Maribora. 17.10 Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«. 4. nad. 17.25 »Mladi val«.

Petek: 8.10 Ekologija — danes za boljši jutri. 9.00 Folklor jugoslovanskih narodov. 9.25 Beleška. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.30 Blues. 12.00 Iz filmskega sveta. 12.40 Corovivo 88: dekliški zbor Glasbene matice iz Trsta. 14.10 Otroški kotichek: »Crno na belem«. 14.30 Od Milj do Devina. 15.10 Kulturni dogodki. 16.00 Mi in glasba: dijaki podružnice Glasbene matice v Šklednju. 17.10 Fran Saleški Finžgar: »Pod svobodnim soncem«. 5. nad. 17.25 »Mladi val«.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 9.30 Valčki in polke. 10.10 Koncertni in operni spored. 11.30 Črnske duhovne pesmi. 12.00 Življenje onkraj življenja. 12.40 Corovivo 88: mešani zbor Rauscedo iz Rausceda. 14.10 »Tam za goro...« - Oddaja iz Benečije, Režije in Kanalske doline. 16.00 Sobotno popoldne - zabavna kulturna oddaja. 18.00 »Magellanov oblak«. Nadaljevanka. 18.40 Orkestralna glasba.

DAROVI

Za lačne po svetu: Marica Sirca v spomin na g. Jožeta Juraka 20.000 lir.

Za misijon p. Kosa: Tončka Sosič 20.000; N. N. 20.000; N. N. 30.000; N. N. ob rojstnem dnevu moža 100.000; Mila Sosič 10.000 lir.

Za slov. misijonarje: M. S. 200.000 lir. Za misijonarja Ivana Štanta: N. N. 500.000 lir.

LISTNICA UREDNIŠTVA

V zadnji številki je članek Deželna križa v teku izšel okrnjen. Avtorju se opravičujemo.

Poročilo o krvodajalcih v Rupí je prispeval Remo Devetak.

KATOLIŠKI GLAS

tednik - uredništvo in uprava: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorica - Tel. 0481/533177 - telefax 533177 - poštni tek. račun: 11234499 poduredništvo: Vicolo delle Rose, 7 - 34135 Trst - Tel. 040/414646

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.01.1949

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik Pošt. plačana v gotovini - skupina II/70% Dovoljenje pokr. poštne uprave iz Gorice Izdaja: KTD Katoliško tiskovno društvo (Società Tipografica Cattolica srl - Riva Piazzutta, 18 - Gorizia - P.I. 00054100318) Tiska: Tiskarna Budin v Gorici Cena posamezne številke: 1000 lir

Letna naročnina: Italija 40.000 lir inozemstvo 55.000 lir zračna pošta 85.000 lir

Oglasi: za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 19% IVA